

EL

CAMINS DE L'EIX ■

Els cingles de Bertí, un enclavament entre Osona, el Moianès i el Vallès Oriental

MÚSICA ■

John Lennon, mite universal també en català, 40 anys després del seu assassinat

TECNOLOGIA ■

Apple presenta uns auriculars de diadema amb alta fidelitat per 629 euros

MAGAZÍN

Dívendres, 11 de desembre de 2020

**NÚRIA
ESPONELLÀ**

**"Escriure és sempre
un viatge iniciàtic"**

ENTREVISTA

NÚRIA
ESPONELLÀ

“Els ibers estaven per descobrir, literàriament”

Una arqueòloga que passa per un moment personal difícil, la Mínia, es troba amb les restes d'una dona de l'època ibèrica, fa 2.300 anys. Li posa nom, Ekinar. I entre les dues s'estableix una mena de connexió a través del temps, amb un dolor compartit: el de la pèrdua dels fills respectius. És la trama amb què Núria Esponellà (Celrà, 1959) construeix la seva darrera novel·la, 'Ànima de tramuntana' (Columna), guanyadora del darrer Premi Prudenci Bertrana.

Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós

Quan comença a escriure la novel·la, té clar que el seu propòsit és escriure sobre aquest tema?

Aquesta novel·la ha madurat durant quatre anys. Jo volia parlar de la terra, perquè aquesta és la meua quarta novel·la sobre elements de la naturalesa, entesos com a símbols. Va començar amb l'aire, amb *Rere els murs*, després l'aigua amb *Una dona d'aigua*, el foc a *La filla de la neu*, i en aquesta volia parlar de la terra. De la connexió que hi tenim. I al mateix temps, em portava a parlar dels ancestres.

I de la maternitat, que uneix les dues protagonistes, encara que separades per més de dos mil anys d'història?

La terra és fecunda, té aquesta característica de feminitat, de fertilitzar. Crec que tot és un fil conductor. I a partir d'aquesta idea va sorgir una dona que s'ha d'enfrontar a una pèrdua que l'afecta molt.

És la Mínia, l'arqueòloga, que perd una criatura abans de néixer. Del dol perinatal, se'n parla molt poc, i vostè li atorga un paper destacat.

És un tema tabú encara. O ho era. Estic contenta que estigui deixant de ser-ho. Jo mateixa he passat pel dol de malalties de fills, que s'hi aproximaria. La mort d'una criatura que no ha acabat de néixer passava desapercibuda fins i tot per a la mateixa família. No tenien un espai ni eren reconegudes, i hi ha una necessitat per part sobretot de les mares de donar espai a aquests infants que podien haver estat. Són fills igual. Però aquest és un tabú dins del gran tabú en què hem convertit la mort en la nostra societat. Estem veient ara mateix, en la pandèmia, com hi ha gent que se n'ha anat sola. Ens hem escidit de la idea que la mort i la vida van de bracet i són part del cicle de l'existència. La mort pot ser un moment de gran tendresa, de gran ober-

tura, de mostrar l'estimació que ens tenim i que no ens diem. Hem perdut els referents espirituals que podien donar-li una explicació a la mort i no els hem substituït per res.

En canvi, dins del món ibèric que ens explica a través del personatge d'Ekinar, aquesta connexió profunda amb la natura existia?

Dels ibers, hi ha moltes coses que encara no se saben. El panteó ibèric és molt complet. Sabem que hi havia influències fortes dels grecs, sobretot en el cas dels indiketes, que és dels que jo parlo. Estan documentats, per exemple, els rituals amb noies com el que jo imagino. Hi anaven a coves, llocs sagrats on hi havia proximitat d'aigua, i hi feien rituals de pas a l'edat adulta i de fertilitat... Aquesta connexió és la que nosaltres hem perdut. La protagonista del present, la Mínia, se n'adona, intueix que aquestes dones del passat tenien més eines que ella per gestionar un dol. De fet, estaven més preparats per a la mort, perquè morien molt més joves que nosaltres.

Al principi del relat, la veiem perduda en el seu dolor...

L'ajuda una amiga que sí que ha fet un procés de maduració. És clar que ara hi ha terapeutes que et poden ajudar, però la integració d'aquests rituals de la mort a nivell social i d'acompanyament, com dèiem, s'ha perdut. La Mínia és una persona intel·ligent, que té èxit professional i se'n surt com a arqueòloga *freelance*, però que queda segrestada per les seves pròpies emocions. D'això també en volia parlar: la gestió de les emocions és un dels grans temes pendents de la humanitat. És el que més ens trasbalsa, als humans. En aquest cas, el fet de deixar anar, de fer la catarsi de la pèrdua. I la Mínia farà aquesta catarsi escrivint la història d'Ekinar.

Des del principi, tenia la idea de traçar en paral·lel aquestes històries de la Mínia i Ekinar, una catalana d'avui i una ibèrica del segle III aC?

Va ser complex. Jo volia parlar d'una dona del present que expliqués el passat. De seguida, però, va aparèixer la idea de la mort, de diferents maneres de gestionar el dol. D'aquí surt la idea que la dona del passat hagués viscut una experiència similar, perquè a través d'ella la protagonista actual pogués fer aquest procés interior.

Què li ha estat més senzill, parlar dels ibers del segle III aC o del moment d'ara, des d'aquest punt de vista?

La part del passat m'ha estat més fàcil. El vaig tenir clar de seguida. En canvi, per al present m'ha costat molt més trobar aquests entravessaments, i com la Mínia anava gestionant la seva vivència a través de l'altra dona. Estan molt imbricades, ella fa contínues hipòtesis sobre el que podia haver passat a Ekinar... Pensi que aquesta novel·la m'ha costat cinc redaccions. Fins la tercera versió, per exemple, no va sortir el quadern de notes de la Mínia que els lectors trobaran al final.

Un bon recurs narratiu, en tot cas. Aquí s'explica ella mateixa, en primera persona.

Vaig creure que era una bona manera de fer sortir l'ànima de la Mínia. Incorporar-hi la seva pròpia veu.

Abans ho deia: de la cultura dels ibers en què vostè se submergeix, en sabem poc? I el lloc de què parla, el jaciment d'Ullastret, és just al costat d'Empúries, que ho coneix tothom.

Estan per descobrir, literàriament. Aquí a Osona teniu L'Esquerda, que és un lloc impressionant. El que em diuen alguns lectors és que pensaven que eren més *salvatges*. Volia trencar aquest tòpic, que no sé com s'ha creat. Potser precisament perquè ningú no n'ha parlat des de la literatura. I el coneixement dels ibers ha quedat reduït als arqueòlegs i historiadors, que saben realment com era la cultura ibera. Parlem ja des del segle VI aC, quan comença el període ibèric, fins la conquesta romana. Estan en contacte amb tots els pobles de la Mediterrània que venen aquí, tenen una organització político-territorial, tenen un urbanisme que veiem en les ciutats iberes, com la que s'ha anat descobrint ara a Tivissa, importantíssima... Els pobles ibers tenien un comerç potent d'intercanvi, sobretot de cereals. I una estructura social jeràrquica complexa. Aquesta idea que els romans ho han creat gairebé tot és mentida.

Per a vostè també va ser un descobriment?

Jo no sabia en quin camp d'esbarzers em posava! El que em va estranyar molt, des del principi, és que no hi hagués pràcticament res escrit en literatura sobre els ibers. En castellà hi ha molt poca cosa, i en català, pràcticament res. D'alguna manera, són els meus avantpassats, els indiketes, aquests ibers del nord. Eren per tot l'Empordà fins a Banyoles, i des dels Pirineus fins a la Tordera.

Ànima de tramuntana se situa ja al final d'aquest període. Els romans ja hi treuen en nas...

Som en el pas del vell món al nou, el de l'Imperi Romà. Jo havia de tancar el període iber, cosa que m'ha costat força, perquè no ho podia datar exactament. Potser després de la batalla d'Empúries, quan Cató comença la conquesta de la Península, que li va costar molt. Bona part dels poblats ibèrics es van abandonar, potser perquè els van obligar a marxar. La ciutat ibèrica d'Ullastret, però, no se sap en quin moment es va deixar. Tenia moltes llacunes d'aquest tipus, que no podia omplir amb rotunditat. I l'arqueòloga, la Mínia, va fent aquest mateix joc que jo faig ara, hipòtesis. I ho tanco així. Ekinar marca de la seva ciutat –i no dic res més– però vaig tenir la necessitat de tancar la història per al lector, que potser es preguntaria quan s'acaba aquest període, què passa després... Per això vaig escriure un altre capítol final en què ens traslladem en el temps i parlo de Cató.

Ha trepitjat el país buscant els ibers, es veu quan parla dels camins pels quals transitaven...

Tots els camins de què parlo, els he fet. Fins i tot al Matarranya. I com al camí de Sant Jaume, sempre trobes algú que fa el mateix camí que tu, per estrany que pugui semblar. Escriure és sempre un viatge iniciàtic. Posar noms ibers, per exemple, també ha estat difícil, gairebé impossible!

“Ens hem allunyat de la idea que mort i vida van de bracet i formen part del cicle de l'existència. Hem perdut referents espirituals i no els hem substituït”

Els bons arqueòlegs, haurien de tenir també aquesta imaginació dels escriptors per formular hipòtesis sobre el passat?

Un punt d'intuïció. He parlat amb molts arqueòlegs, he fet moltes entrevistes. Va ser una dona arqueòloga, la que em va ajudar molt en aquest sentit. Tenia un perfil molt científic: a l'hora d'excavar s'ha de ser molt curós, no saltar-se cap pas. Però a través de la intuïció és quan es formulen hipòtesis que comprovaran després si són certes o no. M'explicava intuïcions que ha tingut en el treball de camp, i que en l'excavació s'han comprovat. Hi ha un punt de detectivisme, en la seva feina. Pot semblar romàntic, però és molt científic. Einstein també va intuir moltes de les seves teories, no? A vegades la desestimem, la intuïció, però és una intel·ligència.

No és estrany que hagin passat quatre anys des de la seva darrera novel·la fins aquesta. Té la sensació que és la més complexa de les que ha escrit?

Fa vint anys que em dedico a l'escriptura d'una

manera més professional, l'època en què he pogut guanyar més premis i aprofundir-hi molt, i aquesta és la que m'ha costat més, sense cap mena de dubte. Més que *Rere els murs*, que és la que tinc més traduïda fins ara. Ha estat un esforç ingent, de posar-m'hi tota jo, i va haver-hi moments en què estava a punt de tirar la tovallola. Però jo soc persona de reptes i em vaig proposar d'arribar al final. Deixant-me portar per la intuïció en alguns moments, també. He eliminat molts capítols.

El que costa més, en les novel·les de rerefons històric, és dotar d'ànima els personatges i que el lector els vegi de carn i ossos...

Ho agraeixo, quan m'ho diuen. I espero que amb aquesta obra funcioni aquest boca-orella. Sé que aquests personatges tenen vida, i voldria dir-ho sense cap mena de petulància. Per a mi, són vius. Han cobrat vida en mi. Sap que faig sempre la biografia dels personatges?

Encara que després no surti tot allò que ha imaginat d'ells en la novel·la?

Exacte. Però jo sé des de l'any que neixen fins que moren. Tinc la biografia feta de tots. Ekinar sé que neix el 318 aC i que mor 34 anys més tard, per exemple. Imagino els seus caràcters, les relacions que tenen amb els altres, com se senten en el món, què els motiva... Tinc uns resums molt llargs, uns esquemes que em faig i que en dic *els llençols*, que són uns DinA4 enganxats. Els penjo al meu despatx, com si fossin un estenedor, són els meus esquemes. Altres potser ho fan d'una manera més fàcil, no dic que sigui cap mèrit. Però jo necessito fer-ho així, és la meua manera d'entrar en els personatges i imbuir-me d'ells, entendre'ls. Amb la Mínia, per exemple, m'hi enfadava quan estava encallada en el dol, i era com si li digués: “Va t'has de reconstruir!”

OPINIÓ

**José M. Gay
de Liébana**

Cruïlla empresarial en temps de pandèmia

Encara que tenim l'esperança de la tan esperada i desitjada vacuna –o, més ben dit, de les vacunes– que permet veure la llum en aquest túnel de la pandèmia pel qual portem diversos mesos transitant, ara com ara la realitat és la que és i, de moment, els riscos baixistes i les incerteses predominen mentre els rebrots del coronavirus, a manera de segona onada, continuen impactant entre la població. Si l'aspecte sanitari, com a mur de contenció, ha de funcionar perfectament, el flanc econòmic es mostra certament afeblit tant pels perniciosos efectes del virus com pel caire de les mesures adoptades per diferents governs que, en uns certs casos, com a Espanya suposen un torpede a la línia de flotació de l'economia, enfonsen una infinitat d'empreses en una situació desastrosa i precipiten pimes i autònoms a l'abisme, i provoquen que es pari el pols de molts negocis que anaven funcionant i posen així en escac centenars de milers, per no dir milions, d'ocupacions.

Des del punt de vista empresarial, el que va començar sent una crisi de liquiditat, a causa de la falta d'ingressos a conseqüència de la hivernació econòmica i que es va traduir a tallar en sec el flux de cobraments, va derivar cap a una crisi d'endeutament. Tant per la necessitat d'endeutar-se per comptar amb recursos líquids amb els quals atendre compromisos de pagament i despeses fixes de funcionament d'una activitat paralitzada, com per la moratòria d'impostos i cotitzacions socials quan, en canvi, en altres països del nostre entorn es va optar per alleugerir la pressió del deute amenaçador per a gran part del teixit empresarial de reduïda grandària, per exonerar de tals càrregues fins que vinguin temps millors o, almenys, neutralitzar impostos i cotitzacions en tant la pandèmia refermi i l'economia fluixegi.

La prolongació d'un escenari fatídic, entelat per més mesures governamentals restrictives, castiga amb severitat infinitat d'empreses, sobretot mitjanes,

petites i autònoms, que lamentablement estan en la corda fluixa. Així que la inicial crisi de liquiditat reconvertida en crisi de deute esdevé ara una crisi de solvència, és a dir, en el risc d'insolvència que aguaita gran part del sofert i esforçat entramat empresarial, compost per empreses de reduïda dimensió, que caracteritza a la nostra economia.

Mentre que les condicions financeres i la política monetària siguin les que són, més o menys s'aguantarà, encara que, això sí, a cop de deute que es va acumulant, fent més gran la bola dels passius exigibles i havent d'aguantar amb ella durant llarg temps. D'aquí ve que no siguin pocs els negocis que a la vista de la crítica envergadura que prenen els balanços i el desolador panorama que s'estén pels seus comptes de resultats,

Les mesures suposen un torpede a la línia de flotació de l'economia, i enfonsen una infinitat d'empreses en una situació desastrosa

es debaten entre continuar remant a la cerca d'una riba que no s'encerta a veure on és o rendir-se en l'obstinació.

Això, en qualsevol cas, és destrucció econòmica, amb defuncions empresarials i eliminació d'ocupació. I el miracle de la resurrecció empresarial és utòpic, com a molt remot s'antulla que els qui perdin els seus llocs de treball puguin reincorporar-se en el futur al món laboral perquè les circumstàncies del canvi entorn econòmic marca que després de la caiguda de l'economia espanyola en forma d'I, i llatina majúscula, vindrà la K, amb un traç cap amunt que serà el dels sectors, activitats, ocupacions i països que s'encaminen en la correcta direcció coincident amb el nou rumb econòmic que prevaldrà. I un traç en caiguda

pel qual es lliscaran negocis que perden el pas en el trencador escenari que sorgeix, ocupacions que cedeixen per morde les noves tecnologies i els incipients models d'activitat ja no els necessiten, i països que no han sabut preparar els seus models productius per adaptar-se al que serà el context imperant, que no han fet absolutament res per reconstruir i viabilitzar les seves economies, ni tan sols per a resistir, com és el cas d'Espanya i Catalunya.

En aquest marc, cal modelar un sistema que doni protecció i suport a les empreses que estan sofrint el rigor de les conseqüències de les restriccions obligatòries de l'activitat, que a Espanya i, concretament, a Catalunya són massa. No es tracta simplement d'allargar els terminis per a la declaració del concurs de creditors, d'ajornar pagaments d'impostos que ineludiblement s'hauran d'acabar liquidant d'una manera o una altra, sinó d'arbitrar solucions que proporcionin el suficient oxigen financer perquè les empreses que avui s'estan ofegant, per entendre'ns, que es debaten davant una situació d'insolvència a causa de les circumstàncies sobrevingudes, quan amaini la tempesta del coronavirus, gràcies a les vacunes o a les teràpies que es desenvolupin, i torni l'anelhada normalitat, puguin reprendre la seva activitat sense que espases de Dàmocles pengin sobre el seu cap.

Aquesta és una tasca urgent que les autoritats han d'afrontar. Perquè el corollari de quantes receptes s'ha marcat des de la mateixa Comissió Europea i el Fons Monetari Internacional, entre altres organismes internacionals, és que no desaparegui ni una sola empresa ni es destrueixi un sol lloc de treball. I per a això, els governs han d'afrontar un esforç sublim en despesa pública consistent a sostenir l'estructura econòmica dels seus països i brindar tot tipus d'ajuda a la població per resistir. En el nostre cas, lamentablement, sembla que les autoritats competents es proposen fer tot el contrari.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

L'abstenció com a determinant

Els resultats electorals i la cultura política predominant en una societat no sempre són coincidents. Sol haver-hi una part variable de l'electorat que moltes vegades no se sent cridat a les urnes ja sigui per falta de propostes atractives que el representin, per cansament o per desànim. L'abstenció sol ser molt política tant en les seves causes com també en les seves conseqüències. En qualsevol comtessa política, els estímuls per participar solen estar desigualment repartits. Hi ha sectors més actius, més motivats i tensionats, mentre que d'altres cauen en un cert esperit de deixadesa, l'entorn i el context els porten a una certa abúlia. Té tot plegat a veure amb els estímuls de les ofertes que competeixen, amb la convicció que emanen i, també, en les possibilitats de victòria. Poca gent va al col·legi electoral si els seus no els transmeten que val la pena i que és possible. Els partits polítics saben que es tan important el seu discurs motivador cap als seus com el no donar arguments perquè es mobilitzi el votant contrincant. Les emocions que es generen tant en positiu com en negatiu tenen una gran importància.

A la Catalunya pujolista l'abstenció diferencial va tenir una gran importància. Durant dècades, una part de l'electorat català es quedava a casa quan hi havia eleccions autonòmiques i facilitava així el triomf d'un nacionalisme conservador que no reflectia el conjunt d'una societat que era més d'esquerres i més cosmopolita, com una major participació en altres tipus d'eleccions posava clarament en evidència. El perquè no votava en les eleccions catalanes era un misteri. El nacionalisme mirava de no irritar-los i així no donar-los motius per participar, mentre que l'esquerra i principalment el PSC que era dominant en altres eleccions, no era capaç d'activar un electorat majoritàriament seu que es

comportava de manera absentista. Possiblement no es transmetia la importància de participar, no s'oferia un relat clarament diferenciat i alternatiu. L'esquerra catalana va acabar, probablement, per ser presonera del marc mental del nacionalisme i de Jordi Pujol. El seu projecte polític no era confrontat i alternatiu al discurs nacionalista esdevingut hegemònic, sinó que era massa el mateix encara que rebaixat una mica de to. No es denunciava en cap cas els interessos de classe que s'emparaven darrere el discurs de catalanisme polític.

La fase independentista que pren el nacionalisme català a partir de 2012,

L'independentisme no és majoritari a la societat catalana encara que el seu discurs i la presència als mitjans sigui dominant

amb un discurs vibrant i farcit de voluntarisme i d'èpica, ha funcionat sens dubte com un potent estímul a la participació política plena per part d'aquells que han compartit aquest ideari. Com ha quedat palès, tot i ser molt nombrós i popular, l'independentisme no és majoritari a la societat catalana encara que el seu discurs i la presència als mitjans sigui dominant. El no independentisme és molt divers, té poques coses en comú i, sobretot, no està ni pot ser articulad com a tal ja que tot i majoritàriament de cultura d'esquerres i d'aspiracions federalistes per a l'articulació de Catalunya dins Espanya, hi ha també sectors dretans i poc donats a entendre el concepte

d'una Espanya plural. El canvi de marxa independentista a l'entorn del 1 d'Octubre, amb un discurs molt agressiu i accions unilaterals, va acabar per irritar una part de l'habitual abstencionista de les eleccions catalanes, concentrant el seu vot en Inés Arrimadas, la qual simbolitzava un discurs de confrontació clar contra l'independentisme, un relat i marc mental diferent. Això li va valer una victòria electoral tan imprevista com inútil a les eleccions de 2017. Com s'ha demostrat després, era un vot de malestar i alerta i poc ideològic cap a una candidata i un partit que no se sabia ben bé què eren i que, en tot cas, la seva batalla la veien a Madrid i no a Barcelona. Apunten els sondejos que aquest elector abstencionista activat puntualment el 2017 tornarà a l'abstenció. El PSC recuperarà votant que li havia marxat puntualment per veure'l massa en terra de ningú, però no sembla de moment estimular un 12%-15% dels electors que si es mobilitzen en altres eleccions i que resulten crucials. L'encomiable actitud del PSC intentant no reforçar antagonismes ni blocs i buscant crear vincles i connexions fa que una part de la gent que podria formar part de la seva cultura política no tingui un relat alternatiu ni una motivació clara per anar votar, que no senti els seus valors prou defensats. No es transmet ni l'energia ni la convicció que una altra Catalunya és possible, perquè en realitat és majoritària. Construir ponts està molt bé, és una mostra de generositat, però potser caldria fer-ho una vegada s'hagin afermat algunes bases de sustentació imprescindibles, quan s'hagi activat i articulad aquella part de la societat catalana oblidada i sovint menystinguda. Si no és així, són poc més que bones intencions que el contrincant ridiculitza i que acaben per diluir-se enmig de la cridòria política.

Juan Juncosa

Inspiració

Deia Pablo Picasso: "Quan arribi la inspiració, que em trobi treballant." Aquest famós pintor va fer cèlebre aquesta frase avui ja coneguda per molts. Treballar, treballar i treballar. Tots volem oportunitats, però no tots treballem per elles quan apareixen. Sembla que la cultura de l'esforç es queda enrere. A qui no li agradaria tenir el que desitja sense esforç? A vegades ocorre, però la majoria de vegades per aconseguir els teus objec-

tius necessites estar treballant, com deia Picasso. Per citar un altre pintor, Salvador Dalí deia: "Tot m'altera, però res em canvia." Geni conegut per tots. Amb aquesta frase es mostrava impertorbable com a persona o com a caràcter. Podríem sumar-la a la de Picasso potser per acabar deduïnt que passi el que passi no deixaré de treballar, d'esforçar-me i segur que quan vingui la idea, la inspiració m'envamparà en bon moment. I

per què no? Seguim ara amb una frase de Leonardo da Vinci: "Els homes genials comencen grans obres, els homes treballadors les acaben." Crec que no fa falta dir més. Vull tancar de forma atrevida aquest article amb dues frases per a reflexionar de Vincent Van Gogh: "Què seria la vida si no tinguéssim el valor d'intentar coses noves?" i "Si sents una veu dins de tu dient-te 'no saps pintar', pinta, faltaria més! i la veu callarà."

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Pere Martí i Bertran

Dualitats: “Sense fosc no hi ha llum”

LA COMPANYIA NÒRDICA

Autor: Albert Villaró

Editorial: Columna

Col·lecció: “Clàssica”, 1272

Any d'edició: Barcelona, 2020

Nombre de pàgines: 379

Albert Villaró (La Seu d'Urgell, 1964) és historiador i durant anys va ser arxiver, però sobretot és escriptor. La seva darrera novel·la, *La companyia nòrdica*, és una mostra clara de totes dues coses: de l'ofici d'escriptor, per la riquesa de la llengua, dels registres, dels recursos literaris, de les estructures, de la capacitat de crear personatges...; de la formació com a historiador i arxiver, per la documentació que hi utilitza, en camps molt diversos (història, ciència i màgia –per estrany que pugui semblar–, musicologia...), i que és d'un rigor i d'una extensió extraordinaris, sense enfarfec: la novel·la, malgrat l'erudició (amb influència de Joan Perucho, com apunta el mateix Villaró), és plena d'acció i d'intriga i enganxa el lector més exigent, entre altres raons perquè no deixa cap fil per lligar i perquè comparteix (i gosaria dir que crea i manipula, sense amagar-ho és clar) totes les fonts que ha fet servir (la “Postil·la” final ho acaba d'arrodonir).

Es tracta d'una novel·la que hem d'incloure en el subgènere dels “manuscrits trobats” i també del fantàstic, en el sentit que donava al terme Julio Cortázar. L'acció s'esdevé durant la primera guerra carlina, concretament entre maig i juny de 1837, i

la protagonitzen un grup heterogeni de personatges molt diversos, que al llarg de l'obra són qualificats de “trepa de sonats” (p. 236), “grup d'al·lucinats” (p. 243)..., a qui uneix l'ordre i l'objectiu de descobrir els autors d'unes morts molt cruels, estranyes i inexplicables que afecten els soldats isabelins, i en són acusats els carlins. S'hi implicaran a fons, però les investigacions els portaran a unes conclusions que ni ells ni els seus superiors haurien volgut. La novel·la fa un tomb radical i aquells “homes de ciència [...] acostumats a descriure els fets d'una manera racional” (p. 81) veuen com els trontollen els fonaments i s'han de rendir a l'evidència: la dualitat domina el món i la realitat mai no és unívoca. Per això antítesis i paradoxes són una constant al llarg de l'obra: llum-ombra, bé-mal, ciència-màgia... I la novel·la esdevé la recreació d'un mite universal ben present a la cultura catalana: l'ànima en pena, el mal caçador, el comte Arnau o Mal, “un tercer estat de l'ésser del qual no sabem res” (p. 335). I l'Albert Villaró se'n surt, crea uns personatges i uns ambients que ja veig convertits en pel·lícula per al festival de Sitges.

Anna Ruis Mestres

La llengua és un pont per acostar les cultures

EL FUTUR DEL CATALÀ DEPÈN DE TU

Autora: Carme Junyent amb Zel Zaballa

Editorial: La Campana

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2020

Nombre de pàgines: 140

Aquest llibre imprescindible en tots els àmbits, és obra de la Carme Junyent i l'àgil redactat de la periodista Bel Zaballa. L'autora, professora de la UB, i directora del Grup d'Estudis de Llengües Amenaçades, ens mostra com tractem la llengua en el dia a dia. Les estadístiques i fets que presenta palesen que hem entrat en un camí de no retorn.

Deixa molt clar que l'única manera de salvar el català és fer-lo servir i no canviar de llengua. Un repte que podem aconseguir només en dos mesos de proposar-nos-ho i no canviar al castellà. Cada vegada que ho fem ens aboquem a la desaparició.

L'oficialitat ha deixat sols els parlants, però això no vol dir que no haguem de fer res. Parlar la nostra llengua és ser qui som i mantenir la cultura que tenim. Quan una llengua es perd, perdem molts dels coneixements que teníem. Llitem aferrissadament pel canvi climàtic i passem de llarg sobre el tresor que és la diversitat lingüística. Europa

s'uniformitza sota l'anglès i les llengües minoritzades s'extingeixen. Els estudiants d'Erasmus ho fan tot en anglès, i les llengües del país que visiten, majoritàriament ni se'n preocupen, d'aprendre-la, i la seva cultura tampoc. Recordem com l'ascens de les llengües romàniques va bandejar el domini del llatí, quants tresors obtinguts en tots els àmbits, no? La diversitat enriqueix, la uniformització limita i anul·la.

Sempre cedim els mateixos, amb l'argument que així ens entenem tots. Preguntem-nos: els nostres drets lingüístics, sempre han de ser vulnerats? El bilingüisme és una manera d'imposar el castellà? Totes les llengües minoritzades moren de bilingüisme, remarca la C. Junyent.

Els pobles que perden la seva llengua, pateixen físicament i psicològicament –un incís: molts sanitaris no parlen català, el malalt indefens canvia de llengua per assegurar que el professional l'entengui i el curi, i hi ha el malalt que ha de morir sense sentir ni un bri de català en aquests dies foscos. És ben sabut que parlar-te amb la teva llengua, forma part de la curació. La justícia formaria part d'aquesta anòmala situació també-. Diu el lingüista G. Zukerman que quan es recupera una llengua ancestral: millora la salut física i mental... i baixen notablement els índexs de suïcidi, la diabetis i l'alcoholisme.

Rebel·lem-nos, parlem català! La globalització accelera el procés, els mitjans també; animem els nostres fills i nets a fer-lo servir, tindran més oportunitats de triomfar en una llengua petita que no en una de global. Abandonem la mentalitat de l'esclau: “programats per cedir”. El nostre gra de sorra és mantenir la llengua. Fem-ho!

NOVETATS EDITORIALS

'L'amor, la guerra i altres ocupacions'
J. D. Bezsonoff / Ed. Sidillà

Darrers dies de la guerra de la Cotxinxina, l'any 1953. Saigon, encara en mans franceses i assetjada pel Viet-minh. Aquí hi coincideixen uns catalans del nord, uns germans russos, un cors i una vietnamita espanyolada. Un petit París a punt d'ensorrar-se que Joan Daniel Bezsonoff utilitza com a escenari. Un lloc on, malgrat tot, l'amor també hi pot actuar.

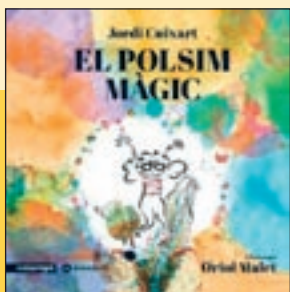
'Els amants de Coney Island'
Billy O'Callaghan / L'Altra Ed.

Durant 25 anys, una parella es troba a Coney Island una vegada al mes, fugint dels seus respectius matrimonis, d'una vida que no els agrada. El tresor d'aquests moments sembla acabar-se un dia, enmig d'una tempesta de vent i neu. Amb aquesta novel·la, O'Callaghan se situa entre els grans noms de la narrativa irlandesa contemporània.

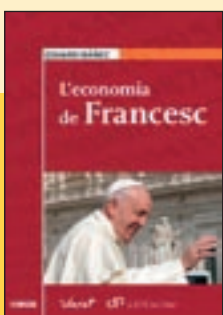
'Científicament s'ha demostrat...'
Joan Barceló / Pagès Ed.

En l'any que commemora el 40è aniversari de la molt prematura mort de Joan Barceló, s'està recuperant l'obra d'aquest escriptor de la Noguera. No solament va escriure narracions per a adults i joves sinó també teatre per a aquest públic. Pagès Editors rescata *Científicament s'ha demostrat...*, *Olor de cebes* i *Viatge enllunat* en un sol volum.

'El polsim màgic'
Jordi Cuixart / Ed. Comanegra

"És un conte dedicat als fills de tots els empresonats per motius polítics, religiosos, de gènere o de consciència que lluiten per la democràcia, els drets i les llibertats", explica el president d'Òmnium, que ha escrit aquest relat infantil il·lustrat per Oriol Malet. La seva protagonista és la Iakun, una nena fascinada per les estrelles que serà astronauta.

'L'economia de Francesc'
Eduard Ibàñez / Ed. Claret

El papa Francesc no s'ha estat de parlar d'economia, amb més intensitat que els seus predecessors. Aquest llibre recull el pensament econòmic del màxim responsable de l'Església catòlica i, a través d'ell, s'explica l'actual doctrina social de la institució. Un pensament que no es deixa encaixar amb facilitat en esquemes preconcebuts.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

Llorenç Soldevila

Església de Sta. Maria

“ A la Puríssima

Ja éreu abans que el temps, en el silenci de Déu, Immaculada. Maineja amb Vós la gràcia de culpa exempta pels mèrits del fill vostre que Us engendra. Per Vós, l'Etern diria la Paraula que ja alenava dins la seva gorja des de l'eternitat.

i Déu parlà quan floriren els dies en la Bardissa incandescent, que, gerda, després del Foc, es conservà. Amiga, bella ets i perfeta, ebri de joia, Us diu l'Espòs que en vostres ulls s'oreja. D'entre les filles de Solima verges Us ha triat per pura.

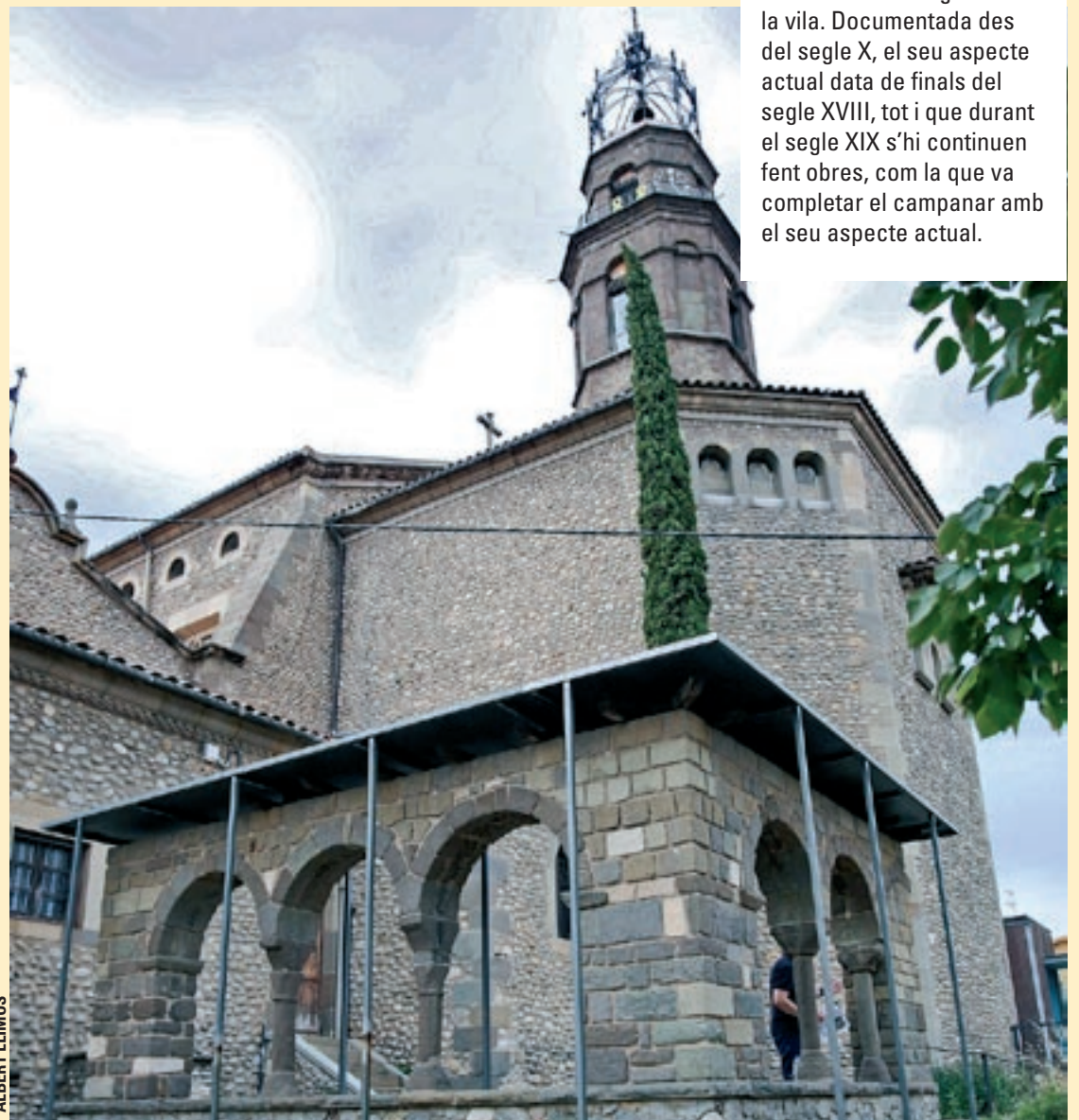
Al vostre pas s'han esglaiat les coses no sabedores de puresa encara; han esdevingut focs de llirs les flames i les roses. -Mireu, jovençaneja el món com si no conegué la passa del temps, hi ha flors que saben d'innocència, resten infants sempre.

No comptarem aquesta nit, de clara, els esclats dels estels, només la Lluna florirà com un cant en el silenci. Serà una hora sagrada, sens nosaltres de tant pensar en Ella; conjurada l'amor nostra, esquinçada de banderes, per isolar-se en Vós. ”

Antoni Pous

AUTOR
Antoni Pous (1932-1976)
OBRA
'L'obra essencial'
Eumo Editorial, 2005
INDRET
Església de Santa Maria
MUNICIPI
Manlleu
COMARCA
Osona

Poca és la producció del manlleuenc Antoni Pous sobre temes de religiositat, de l'època en què exercia de capellà data aquest poema dedicat a la Mare de Déu que podem llegir a dins o fora de l'església de la vila. Documentada des del segle X, el seu aspecte actual data de finals del segle XVIII, tot i que durant el segle XIX s'hi continuen fent obres, com la que va completar el campanar amb el seu aspecte actual.

ALBERT LLIMOS

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

150

LÈXIC

Els sabors del món

Avui parlarem del *Glossari de sabors del món*, un recull de termes fet pel Termcat i el Centre de Normalització Lingüística L'Heura de Santa Coloma de Gramenet, en col·laboració amb l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet i la Universitat de Barcelona; un glossari que podria ser ben útil als bars i restaurants. Es va editar per primera vegada el 2015 i s'ha anat actualitzant cada any amb nous termes, ja que és un projecte obert. Cada fitxa conté la denominació en català i en castellà –de vegades s'hi afegixen la forma anglesa i francesa–. També hi ha l'àrea temàtica, la definició i sovint la nota complementària.

Alguns exemples dels termes són l'*arròs jollof* i l'*arròs chaufa*. El primer és un plat típic de l'Àfrica occidental elaborat amb arròs, tomàquet triturat, sal, ceba, oli, pebrot vermell, mantega, gall dindi o pollastre, una pastilla de brou, curri i farigola. Per contra, l'arròs chaufa és un plat de fusió de la cuina xinesa i la peruana, una versió peruana de l'arròs fregit xinès, portat al Perú pels immigrants d'aquest país oriental. Aquest arròs conté carn, ous remenats, ceba, pebrot, gingebre i salsa de soja, i de vegades all o comí. Per fer consultes podeu anar a : www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/201

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

ENGLISH IN A BITE

ANGLÈS

A traditional Christmas play:

Els Pastorets

"Els Pastorets" ("The little shepherds") is a traditional Christmas performance that originated in Catalonia in the Medieval Times, and that were part of the Christmas Eve masses. It is known that from the 15th century they were already being performed in Catalan.

Do you want to know more? Let's see how well you know this tradition. Continue reading and complete the text with the most appropriate word.

(1)....., from the 16th century they began to decline (2)the Council of Trent rulings, which forbade shows inside churches.

In the 19th century, "Els Pastorets" became amazingly popular again thanks to some Catalan writers (3)....., Josep Maria Folch i Torres and the dramatist Frederic Soler Pitarra, with these two authors being (4)..... Although the main tradition is based on a religious event, Folch's text is not religious but comic and folkloric.

Basically, the plot is based around 3 stories. The first one is about

CATALÀ

Els Pastorets

Els Pastorets és una obra de Nadal tradicional que es va originar en l'època medieval i formava part de les misses del gall. Se sap que a partir del segle XV ja es representaven en català.

Voleu saber-ne més? A veure com de bé coneixeu la tradició.

the recently married Joseph and Mary and their infant Jesus.

The second one shows the fight between angels and demons.

(5) in the third part, featuring folk traditions and

(6)..... is considered the funniest, the main characters are the two young shepherds who travel to see the birth of Jesus Christ in their dreams.

(7)..... "Els Pastorets" is performed (8)..... amateur groups, schools and others all over Catalonia around the Christmas Season.

1	a) Although	b) However	c) Nonetheless
2	a) consequently	b) since	c) as a result of
3	a) the same as	b) such as	c) as long as
4	a) the most well known	b) the more well known	c) the well known
5	a) Finally	b) The end	c) The final
6	a) who	b) which	c) what
7	a) Actually	b) Nowadays	c) In the moment
8	a) for	b) to	c) by

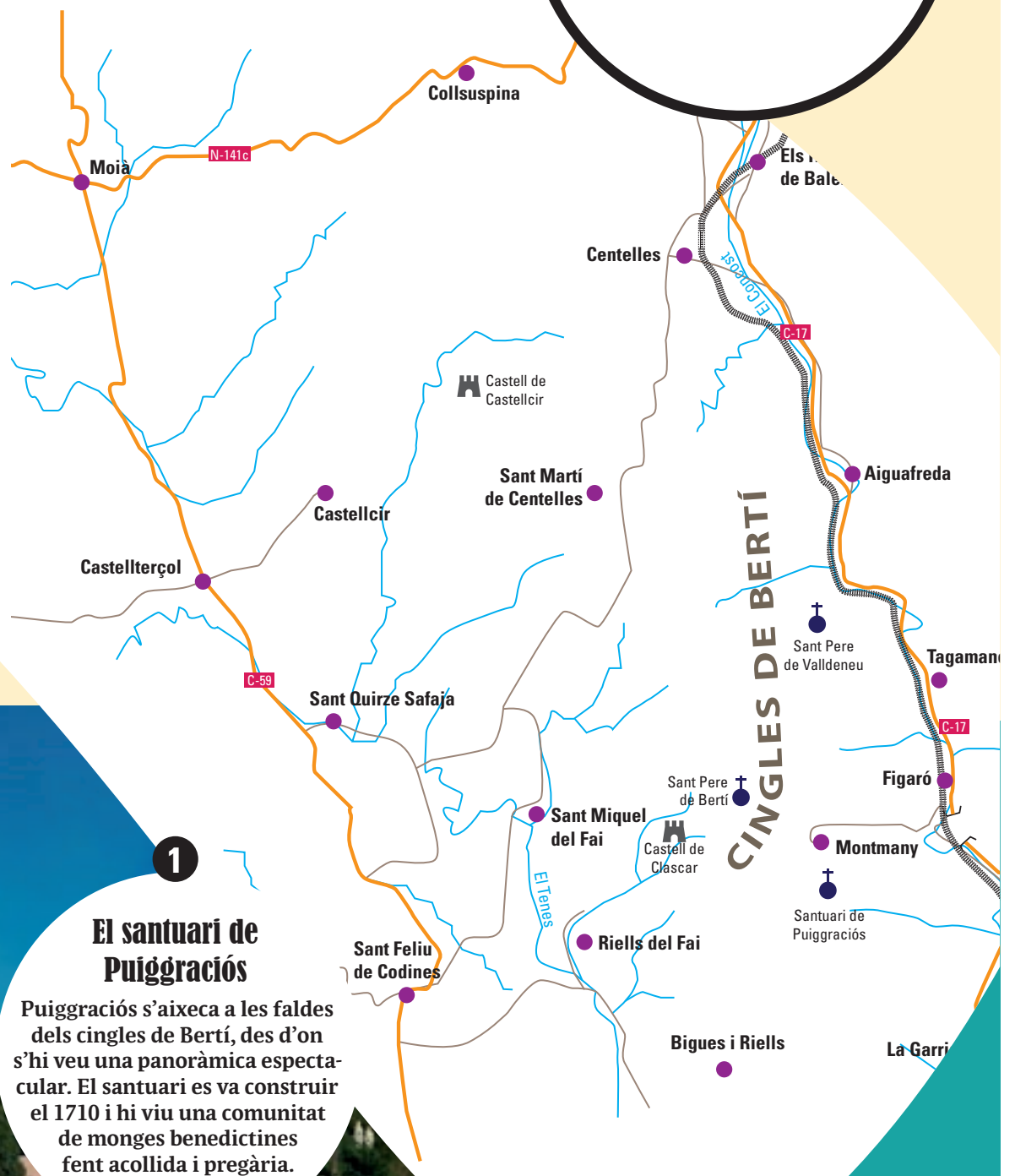
Capítol 15

Els cingles de Bertí

La unió de tres comarques i el naixement de dos rius

Els cingles de Bertí són el punt d'unió de tres comarques: el Moianès, Osona i el Vallès Oriental. Les cingleres separen la plana del Vallès de l'altiplà del Moianès i el sud d'Osona. Enmig de frondosos boscos de pi, roures i alzines, en una petita vall solitària i feréstega, hi apareix l'antic poble rural de Bertí, que dona nom als cingles. Del clima que regeix les faldes de la zona, en surt el cultiu de l'olivera. Un arbre robust, senyorial i present a gairebé totes les cases.

1
El santuari de Puiggraciós
 Puiggraciós s'aixeca a les faldes dels cingles de Bertí, des d'on s'hi veu una panoràmica espectacular. El santuari es va construir el 1710 i hi viu una comunitat de monges benedictines fent acollida i pregària.

Els cingles es deixen veure des de molts racons d'Osona, el Moianès i el Vallès Oriental. Cal pujar fins a dalt del Bertí per entendre el vincle que

s'estableix entre tots els pobles. Ara bé, la mateixa geografia de la zona, amb graus i salts d'aigua constants, representen un trencament inevitable.

UNA MIRADA AL PATRIMONI

2

Els cingles de Bertí

L'Espai Natural dels Cingles de Bertí es troba situat entre el Moianès, el Vallès Oriental i Osona. Forma part de la serralada prelitoral i en ells neixen els rius del Tenes i el Congost. Són el taló de fons d'alguns pobles del nord del Vallès Oriental com Sant Feliu de Codines, Bigues i Riells, la Garriga i Aiguafreda. L'espectacularitat de les seves cingleres és un paradís per als amants de l'escalada i qualsevol visitant queda bocabadat al veure-les. Es poden observar pràcticament des de Barcelona i des del Bertí, sovint, es pot veure el mar. Els cingles prenen el nom de l'antic poble rural de Bertí, situat al cor d'aquesta zona. Curiosament, però, des d'aquest punt no es veuen les parets dels cingles.

3

Sant Pere de Bertí

L'església ja se cita el 1031 en uns documents de Sant Miquel del Fai. És d'origen romànic i ha estat reformada al llarg de la història. Hi destaca el campanar i el comunidor, on els capellans feien fora les tempestes i les plagues que assetjaven la pagesia de la zona.

4

El castell del Clascar

Molt a prop de l'església de Sant Pere de Bertí hi ha, actualment en runes, el castell del Clascar. Tot i que es va reformar al segle XX, l'estudiós Antoni Pladevall l'ha identificat com l'antic castell de Bertí –*Castrum Bertini*–, documentat des de l'any 978.

I entremig d'aquestes parets, hi descansa el monestir de Sant Miquel del Fai, que és el final de la Vall del Tenes. Si mirem cap al cel, hi podem

comptar centenar de rapinyaires. Algunes volen des del Cim d'Àligues, un autèntic paratge per entendre el comportament d'aquestes aus.

El Cim d'Àligues, un centre d'aus rapinyaires

Enmig dels cingles de Bertí, i al terme municipal de Sant Feliu de Codines, fa 26 anys Rafa Farriols va obrir les portes del Cim d'Àligues. Seguint la seva admiració per les aus rapinyaires, va crear un centre d'acollida, cria i estudi d'aquestes aus. Hi viuen prop de 120 exemplars de diferents països del món, però també autòctones. Cim d'Àligues és conegut per l'espectacle a la zona de vol i caça. Amb un objectiu didàctic, els visitants poden veure com les aus alcen el vol, a pocs centímetres dels seus caps, i sentint fins i tot el vent que s'escapa entre les ales.

La novel·la 'Els sots feréstecs', de Raimon Casellas, es considera una de les obres mestres de la literatura modernista catalana. Hi desgrana la història, el paisatge i la geologia d'aquesta zona del Vallès Oriental.

El monestir de Sant Miquel del Fai

L'Espai Natural de Sant Miquel del Fai és una de les joies de la zona i és probablement el racó més conegut de tots els cingles de Bertí. El monestir, datat del segle X, s'erigeix a la capçalera de la vall del riu Tenes i just a la confluència dels municipis de Bigues i Riells, Sant Feliu de Codines i Sant Quirze Safaja. Les pluges i el desglaç fan que gairebé sempre hi hagi salts d'aigua que amaguen les coves de Sant Miquel i de les Tosques. Actualment, l'espai continua tancat al públic per reformes després que la Generalitat l'adquirís el 2017.

La gastronomia als pobles que envolten els cingles de Bertí es nodreix dels productes de la terra. Una terra de conreus de regadiu i plena d'oliveres

a cada raconada. De fet, la producció d'oli a la zona és tan destacable que acumula fins i tot premis. La seva varietat particular, l'oli Vera.

UN TAST GASTRONÒMIC

L'oli Vera, una varietat del Vallès de maduració tardana i de gust intens

No és estrany trobar una olivera als patis de les cases dels cingles de Bertí. El conreu de l'olivera és molt habitual a Bigues i Riells, l'Ametlla del Vallès i la Garriga, entre d'altres indrets. A més s'hi cultiva la varietat Vera. És un oli d'un color verd intens i amb aromes d'herba tallada, menta, pela de l'ametlla i poma. De fet, a Bigues i Riells, hi ha el Trull de Can Saperas, l'únic molí d'oli en actiu del Vallès Oriental.

La Masia Can Viver, un llegat de nou segles i productes d'olis premiats

La Rosa Maria i en Josep es van endinsar al món de l'oli fa només quatre anys. Després de formar-se amb els millors productors del país i d'Itàlia, van donar vida a un miler d'oliveres plantades a la Masia Can Viver. Quatre anys després, van rebre el primer premi internacional per la qualitat i la exquisidesa del seu oli. "Vam plorar molt, perquè és un cultiu molt sacrificat i molt gratificant. Ens va donar molta empenta", explica la Rosa Maria.

El restaurant Els Tres Tombs, una cuina de fusió entre la tradició i la modernitat

Els Tres Tombs de Sant Feliu de Codines no arrossega cap tradició familiar gastronòmica. De fet, l'Àngel era camioner i aficionat a la cuina, i l'Eva treballava a una merceria. Un cop de cap va fer que l'Àngel estudiés cuina a l'Escola Hofmann i l'Eva s'aventurés a dirigir la sala del restaurant de forma autodidacta. Els Tres Tombs treballen un producte proper i fusionen cuina tradicional i moderna. S'ho elaboren absolutament tot.

UN PASSEIG AMB PARADES

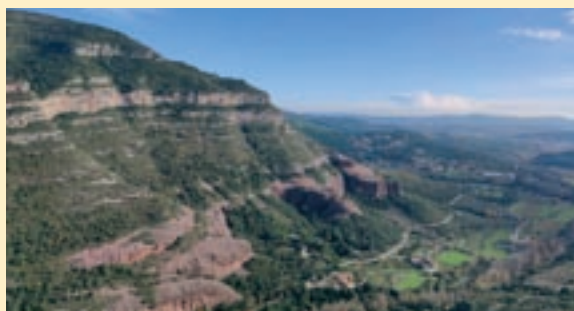
Riells del Fai

Riells del Fai és pràcticament un poble de postal. Està situat al peu de la cinglera, a la capçalera de la Vall del Tenes, i a poc més de 300 metres d'altitud sobre el nivell del mar. Juntament amb Bigues, conformen un municipi que és una de les portes d'entrada a la vall de Sant Miquel del Fai. El petit poble de Riells del Fai està documentat des de l'any 971, i en els darrers anys ha passat de tenir cases de segona residència a tenir veïns tots els mesos de l'any. Se'n coneixen les mongetes del ganxet i els tomàquets de Riells. Tant Bigues com Riells van néixer als segles X i XI al voltant de les parròquies de Sant Pere i Sant Vicenç.

La Vall del Tenes

La Vall del Tenes és un indret imprescindible per als qui vulguin fotografiar les parets de la cara sud del Bertí. A la capçalera d'aquesta vall hi trobem el monestir de Sant Miquel del Fai.

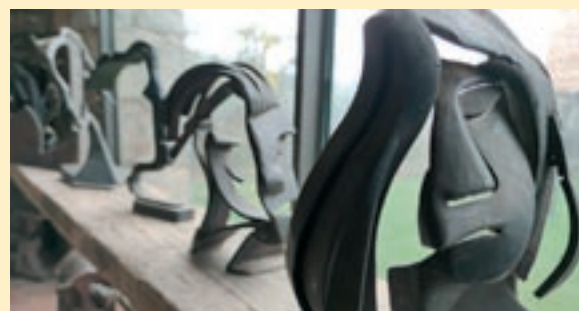
Des d'aquest punt el riu Tenes s'obre pas a la plana del Vallès fins a trobar-se amb el Mogent i el Congost, els dos altres afluents que, com el Tenes, formen part de la conca hidrogràfica del riu Besòs. A l'altura de Bigues i Riells, s'hi troben gorgs de gran bellesa natural, coneguts com els gorgs del Tenes. La presència d'aigua en aquesta vall ha permès l'existència de conreus caracte-

rístics de la zona com l'olivera i la mongeta del ganxet, de gran valor gastronòmic.

El món de l'escultor Ferran Capdevila

Rellotger de professió, Ferran Capdevila dedica plenament la seva vida artística a l'escultura. Precisament, d'aquesta professió en va aprendre a valorar totes les tècniques i disciplines. L'escultor de Bigues i Riells utilitza els seus records i sensacions per crear constantment obres d'art. Per exemple, una col·lecció de trenta peces que donen vida a personatges de la Guerra Civil a través d'un material com la metralla. També a

través d'escultures de fusta que simbolitzen la llibertat i l'opressió del poble, o un d'un pi d'onze metres d'alçada, on hi ha esculpit els oficis i la vida de Bigues i Riells. El seu estudi, situat els peus dels cingles, és un santuari d'art.

Festa dels Tres Tombs

Als pobles dels cingles de Bertí la Festa dels Tres Tombs hi està molt arrelada. Al voltant de Sant Antoni Abat, al gener, es recorden les tasques del camp i els animals de càrrega amb cercaviles i tomb a cada poble. A Sant Feliu de Codines, des de 1728, es fa la benedicció dels animals, els caruatges engalanats i les cavalleries i la tradicional cavalcada dels Tres Tombs.

Música clàssica, a Bigues i Riells

Fa tres anys l'Ajuntament de Bigues i Riells va impulsar el Festival Internacional de Música Clàssica. Un projecte transversal amb l'objectiu de difondre la cultura musical i de patrimoni intangible especialitzat en la música de cambra.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

TOM WAITS 'Rain Dogs'

Island, 1985

No és fàcil penetrar en la música de Tom Waits, però un cop ho has aconseguit t'ho passes molt bé. *Rain Dogs* és el seu desè disc i, segons ell mateix ha dit en diverses ocasions, el millor. I conté ni més ni menys que 19 cançons, totes de Waits, gairebé totes curtes, això sí. Quan als anys vuitanta la majoria de músics s'havien abocat als sintetitzadors i altres invents musicals, Waits experimentava amb els instruments de sempre, això sí, alguns de poc usuals en el rock, com marimbres, acordions, violins, saxos o percussions raríssimes. Per no parlar de la seva veu, tan ronca i a vegades tan forçada i les lletres, que van de l'humor negre fins a l'absurd. Sigui com sigui, la música de Tom Waits, una barreja de rock, cabaret i jazz, és original, autèntica i divertida. Els millors temes per mi són "Singapore", "Jockey Full of Bourbon", "Hang Down Your

Head", "Time" i, sobretot, la balada "Downtown Train", que cinc anys més tard la gravaria Rod Stewart i la convertiria en un gran èxit. Destaca també la guitarra de Marc Ribot i, com a sorpresa en un parell de temes, la guitarra de Keith Richards. Fa nou anys que Tom Waits no treu cap disc. Ara es dedica més a la seva altra faceta artística: actor de cine. De fet, ha interpretat més de 40 pel·lícules, tot i que la majoria en papers secundaris.

EL TEST

Jaume Grau, 'Jimmy'

Primer instrument que vas tocar? La guitarra. **Primer grup del qual vas formar part?** Winchester 64. **Primer concert en directe.** Amb Winchester 64 a la plaça de l'Ajuntament de Sant Quirze de Besora el juny de 1990. **Primer disc que et vas comprar?** *Rock The Joint*, de Bill Haley & His Comets. **Quants discos tens?** Uns 700 vinils i uns 1.000 CD. **Salva'n tres.** Uff! Tinc tanta diversitat de música i n'hi ha tants que m'agraden que ara mateix no sabria quins dir. **Grups (o músics) de capçalera.** Brian Setzer, Wynton Marsalis, Elvis Presley... **Un concert (com a públic) per recordar.** Stray Cats a Barcelona el 1992.

NOTES

40 anys sense John Lennon, icona total del segle XX

Aquest dimecres es van complir 40 anys de la mort de John Lennon, referent musical, social i emocional per a més d'una generació. Ara en tindria 80 si no fos que un fan, Mark David Chapman, li va disparar cinc trets a boca de canó i va acabar amb la seva vida. Eren les 10 tocadres de la nit a Nova York, on vivia Lennon, i la matinal ja del 9 de desembre a Liverpool, on havia començat la llegenda formant part de la banda de pop més famosa de tots els temps, The Beatles. Un cop abatut, el van dur de seguida a l'hospital però no es va poder fer res per salvar-li la vida ja que quatre dels trets l'havien tocat de ple. Lennon va morir, però de seguida va néixer un mite intergeneracional que,

quatre dècades després, no para de créixer. La seva mort va tenir impacte global i va ser plorada a tot el món. Als Països Catalans, evidentment, també i *Imagine*, la seva cançó més representativa, va passar a ser un himne encara més global. Un cant a la pau, a la solidaritat i a la comunió i germanor entre tots els pobles del món que havia escrit el 1971 amb la col·laboració (tot i que no constés als crèdits) de la seva inseparable Yoko Ono. En català, *Imagine* també s'ha pogut escoltar dotzenes de vegades i n'existeixen multitud de gravacions. Us recomanem la versió coral que es va fer per un disc de La Marató el 2018 o la magnífica adaptació que el grup Tralla (liderat per Xavi Múrcia i Mirna Vilasís) en van fer al disc *Fruita del temps* amb la traducció al català que n'havia fet l'eivissenc Isidor Marí (Uc). Una joia atemporal.

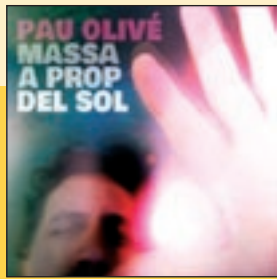
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

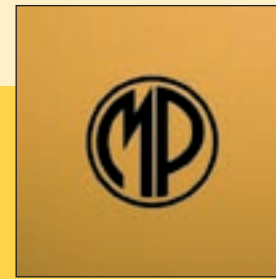
LA SIMFÒNICA DE COBLA I CORDA DE CATALUNYA
'25 anys...'

... 25 cançons. Aquest és el títol sencer del darrer disc de la Simfònica de Cobla i Corda de Catalunya, una formació d'autèntic luxe que normalment ressuscita un parell de cops a l'any i que ha facturat discos imprescindibles com *Tossudament Llach* (2016). Ara, amb l'excusa de celebrar el 25è aniversari de la discogràfica Música Global, hi torna recuperant 25 de les peces més emblemàtiques editades pel segell gironí. Cançons de Sopa de Cabra, Blaumut, Gossos o Lax'n'Busto amb les veus de Manu Guix, Elena Gadel o Miki Núñez. Un bon regal de Nadal.

PAU OLIVÉ
'Massa a prop del sol'

Pau Olivé és (o era) el 50 per cent de Splac, una formació barcelonina brutal que va arribar a editar un parell de discos i que no va tenir mai el ressò que mereixia. Splac facturava un pop desenfadat amb unes lletres enginyoses i galàctiques i un joc de veus molt treballat i ara, seguint el mateix patró, Olivé debuta en solitari amb *Massa a prop del sol*, un disc amb deu cançons que també beuen de l'herència de Sisa o la & Batiste, referents ja *splaquiens*. Sobresurten *El pinyol*, *Àngel i dimoni* o *No en tinc ni idea*, la cançó on apareix la frase *Massa a prop del sol*.

XIULA 'Descontrol MParental'

Descontrol MParental és ja el cinquè disc de Xiula, un dels grups més exitosos adreçats al públic familiar. En aquesta ocasió, posen el focus d'atenció en les mares i pares relatant com tot canvia quan arriben fills amb cançons com *Anem de festival*, *Salvem els cangurs*, *Un dia més (els matins miserables)*, *Pets -res a veure amb els de Constantí-*, *Per què no dorm?* o *Descontrol*. El treball sona madur i acurat, amb una bona producció, i compta amb la col·laboració de set patums: Albert Pla, Clara Peya, Suu, Beth, Ivette Nadal, Elena Gadel i Selma Bruna.

TECNOLOGIA

Arnau Jaumira

SpaceX vol arribar a Mart el 2024

Els humans podrien arribar a Mart el 2024. Elon Musk ja ha deixat molt clar que està disposat a revolucionar la cursa espacial. L'enviament a l'espai de dues càpsules Crew Dragon tripulades que s'han acoblat amb èxit a l'Estació Espacial Internacional ha fet guanyar tota la credibilitat del món a SpaceX, la companyia que ho ha fet possible juntament amb la NASA. És en aquest punt quan s'ha vist molt més plausible la idea de tornar a trepitjar la Lluna o de posar els peus a Mart per primera vegada. En una entrevista concedida amb Alex Springer, el magnat Musk assegura que si hi ha sort es podria enviar persones a Mart el 2024 i que si no serà el 2026. Dues dates que ja no sonen llunyanes i que alimenten les especulacions.

Ja estan fent proves amb el coet Starship, que ha de poder portar tripulació al planeta vermell i també a la Lluna

Abans, però, i en només el termini de dos anys hi volen enviar un vehicle sense tripulació. Segons expliquen els experts, cada 26 mesos la Terra i Mart queden alineats de tal manera que és el millor moment per fer llançaments entre planetes.

De fet ja fa temps que SpaceX analitza imatges del telescopi HiRISE per trobar el lloc idoni per aterrar a la superfície de Mart amb el seu coet insígnia, Starship, que ja han presentat amb una estètica totalment futurista. Precisament aquest dimecres es va fer un dels primers experiments amb l'Starship amb l'enlairament, la posada en horitzontal del coet i un intent d'aterratge que va acabar amb explosió. Era, però, una opció que ja estava prevista per Musk, el magnat propietari de Space X i de Tesla i un dels cofundadors de PayPal. Musk vol revolucionar l'espai. I ho farà.

Des que Apple va comprar la marca d'auriculars Beats, el 2014, s'esperava aquest moviment. La companyia californiana havia anat traient auriculars de botó, tipus *in-ear*, però no havia experimentat amb auriculars de diadema. Finalment aquest dimarts Apple va presentar, a través d'una nota de premsa, els AirPods Max, els nous auriculars d'Apple. Això sí, el primer que s'ha de fer és deixar clar que són auriculars d'alta gamma i que el preu és prohibitiu per a moltes butxaques: 629 euros.

La companyia californiana assegura que tenen un so d'alta fidelitat, equalització adaptativa i cancel·lació activa de soroll a més de la tecnologia d'àudio espacial.

"Els AirPods són els auriculars més populars del món, aclamats per la seva fàcil configuració, so increïble i disseny emblemàtic. Amb els AirPods Max, portem la màgia expe-

riència dels AirPods a un espectacular disseny circumaural amb un so d'alta fidelitat", assegura Greg Joswiak, vicepresident sènior de màrqueting d'Apple. Segons la companyia, el disseny acústic "a mida combinat amb els potents xips H1 i *software* avançat, permeten que els AirPods Max facin servir àudio computacional per oferir l'experiència de so sense fils definitiva".

S'haurà de veure, amb les proves reals, si l'àudio que emeten és tan espectacular i si mereixen el preu que tenen, que els situa en una gamma

alta d'auriculars al costat de marques com Shure, Audio-Technica o Bang & Olufsen. Estan disponibles en cinc colors a la web d'Apple i es començaran a entregar el dimarts 15 de desembre.

El preu no és apte per a totes les butxaques. 629 euros per un so que asseguren que és d'alta fidelitat

AirPods Max, nous auriculars d'Apple

Les millors apps d'un 2020 únic

El 2020 passarà a la història com un any de pandèmia, amb molts mesos de confinament i amb un augment bestial de les comunicacions telemàtiques. Per això no és d'estranyar que les millors aplicacions del 2020 reconguin sectors que hi estan de ple relacionats. Segons Apple, les millors aplicacions del 2020 volen

rendir homenatge a 15 aplicacions i jocs que han aconseguit que la vida aquest 2020 fos més "senzilla i saludable" per a tothom. En la categoria d'iPhone, Wakeout! és la millor aplicació. Es tracta d'una app desenvolupada per Andres Canella que recull exercicis per fer des de casa, a les aules o a la feina amb moviments que qualsevol pot seguir fàcilment. En l'apartat d'iPad, l'aplicació més valorada és

Les aplicacions d'exercici, comunicació i entreteniment han estat les més destacades en un any molt telemàtic

la de Zoom, una de les companyies que ha aconseguit tenir un producte molt fiable per fer conferències, reunions de feina, trobades d'amics o fins i tot per reunir públic projectat en pantalles virtuals en esdeveniments. Fantastical ha estat guardonada com a millor aplicació per a Mac per aconseguir crear millors rutines de feina i portar l'agenda ben ordenada. A l'Apple TV, el premi ha anat cap a Disney+, la plataforma digital fàcil de fer servir i amb molt de contingut que molts, de petits a grans, esperaven que fos públic. Per l'Apple Watch, en sintonia amb l'iPhone, la millor aplicació és Endel, pensada

i dissenyada per generar sons relaxants en temps real i en funció de què estem fent o on ens trobem. No és el mateix relaxar-se caminant pel carrer o quan estem a punt d'anar a dormir. La seva senzillesa a l'hora de fer-la servir és un dels punts premiats.

ALEGRIA INTERIOR

Jordi Soler / jordi@alegriainterior.com

Les nou personalitats

Quan naixem tenim set anys per crear la nostra personalitat. Durant aquest període som esponges de tot el que succeeix al nostre entorn i per tant totes les experiències viscudes deixen marques en la nostra manera de ser i de fer. A partir d'aquesta edat és fàcil que l'únic que acabem canviant sigui la grandària del nostre ego, ja que tot allò que fa referència a la nostra manera de ser es mantindrà en estat d'hibernació si no és que decidim fer un viatge d'exploració interior.

En aquest cas, si som prou valents per encarar tots aquells aspectes nostres que s'han anat descentrant amb el pas dels anys, comptem amb una eina molt poderosa, l'enneagrama.

Aquesta eina ha estat capaç d'agrupar totes les personalitats existents en nou grups o enneatipus i el seu propòsit principal és ajudar-nos a conèixer amb quin d'ells ressonem millor o hi tenim més característiques comunes.

A mesura que anem coneixent aquestes nou maneres de ser és molt possible que ens neguem a identificar-

nos amb cap d'elles, o, al contrari, que trobem que moltes tenen alguna característica nostra. Això és normal, al principi és possible que apareguin resistències a veure el que no ens agrada de nosaltres o simplement que hem dedicat poc temps a posar-nos davant el mirall de l'ànima. Si som pacients i abaixem el volum del soroll mental que ens acompanya la major part del temps és molt probable que un dels nou enneatipus acabi agafant més protagonisme i ens acabi encaixant. No vol dir que hi estiguem d'acord en tots els aspectes però sí amb la majoria.

No hi ha una personalitat millor que una altra, totes són bones en essència, però poden decantar-se cap a un extrem tòxic si deixem que l'ego prengui el control i ens tregui del nostre centre.

Si ens referenciem en l'obra *La sabiduria del eneagrama*, dels autors Richard Riso i Russ Hudson, trobarem la relació dels nou enneatipus identificats de la següent manera: 1. El reformador; 2. L'ajudador; 3. El triomfador; 4. L'individualista; 5. L'investigador; 6. El lleial; 7. L'entusiasta; 8. El desafiador, i 9. El pacificador. També hi trobarem les nou passions, o, dit d'una altra manera, les nou maneres principals de perdre el nostre centre. Set d'elles coincideixen amb els set pecats capitals. Són: 1. La ira; 2. La supèrbia; 3. La falsedat; 4. L'enveja; 5. L'avarícia; 6. La covardia; 7. La gola; 8. La luxúria, i 9. La mandra.

Per ajudar a situar-nos partim del supòsit que ens identifiquem amb l'enneatipus 2, o sigui l'ajudador. En aquest cas, si estem en el nostre centre i des de la humilitat més gran ens reconeixem com una persona amorosa, empàtica, generosa, altruista, servicial o humanitària, però per altra banda també cal que siguem honestos amb nosaltres mateixos i aprenguem a detectar quan estem dominats per l'ego. Si és així pot predominar el fet que siguem uns orgullosos, dependents, adulars, xantatgistes emocionals, tafaners o que simplement ens sentim uns salvadors de la humanitat.

Sigui quin sigui el resultat d'aquest autoretrat, cal posar-hi una mirada positiva, ja que a l'adonar-nos del que som i d'on ens trobem ens fa lliures per decidir on volem anar i el que volem ser.

SI SOU SERVITS

Francesc Murgadas / AMIC

L'any dels canelons

Aquest Nadal, tal com estan anant les coses, sembla que haurem de prescindir de les grans trobades casolanes amb visita ritual al pessebre pairal i, per tant, els àpats nadalencs es veuran atomitzats, amb cada nucli familiar fent l'àpat a casa seva. Una pena.

Però potser podríem buscar alguna manera de fer aquesta mancança més suportable. I no només emprant la tecnologia per reunir-nos virtualment davant de les pantalles per desitjar-nos bones festes. La cuina també pot ajudar.

Jo us proposo que el responsable del dinar de Sant Esteve faci hores extres preparant safates de canelons adaptades a cada una de les unitats familiars que estarà confinada. I que els hi faci arribar la vigília, junt amb una ampolla de cava, per garantir que l'àpat nadalenc del dia 25 on, pel que intueixo, el capó o l'indiot no s'ajustarien al nombre de comensals, no acabi essent una pizza. Així, quan cada *bombolla de convivència* sigui a taula el dia de Nadal i brindi, podrà recordar amb bombo-

lles les altres *bombolles* i, un cop enllestits els canelons, fer-se una trucada.

Però això ho trobo encara poc imaginatiu. Cal buscar elements afegits que facin més festiu el ritual. Per això, proposo que el responsable de preparar els canelons incorpori a una de les safates una fava seca (o la figureta del tortell de Reis de l'any passat) perquè aquell grup que la trobi hagi de fer-se càrrec de pagar la caixa de cava que s'ha repartit, o preparar, pel mateix sistema, l'àpat de la nit de Cap d'Any.

Naturalment, la fava o la figura no han d'anar dins d'un dels canelons sinó immersos en la beixamel. No es tracta que, volent fer la festa més divertida, algú hi deixi un queixal o mitja pròtesi.

Per als més ortodoxos, si volen mantenir la presència de la bèstia de ploma a la taula nadalenca, podríem buscar algun ritual que impliqui les croquetes. Però sincerament, penso que, a un any excepcional com aquest, hem de respondre-hi amb una festa diferent, però identificable. Protagonitzada pels actors secundaris de cada any. Sense artistes convidats. Els canelons s'ho mereixen.

CINEMES

EL JINETE DEL DRAGÓN

Alemanya 2020. Dir. Tomer Eshed. Animació. Pel·lícula familiar sobre un trio d'antiherois format per un drac, un lladre i un follet que tenen una èpica aventura per trobar el Rim of Heaven, el cel dels dracs. Per això, hauran de creuar Escòcia en el seu camí a l'Himàlaia.

EL VERANO QUE VIVIMOS

Espanya 2020. Dir. Carlos Sedes. Amb Blanca Suárez i Javier Rey. Drama romàntic. Any 1998. Isabel, estudiant de Periodisme, es veu obligada a realitzar les seves pràctiques al diari d'un petit poble costaner galleg per acabar la carrera. En arribar, vol començar com més aviat millor a investigar, a demostrar tot el que ha après per convertir-se en una autèntica periodista. Però el lloc que li assignen és l'últim que ella esperava: l'escriptura i gestió de les esqueles que arriben a la redacció. Però això, que podria semblar en principi una cosa avorrida, es converteix en la porta a una recerca que la portarà per diferents punts de la geografia espanyola a la recerca d'una història d'amor impossible.

EN GUERRA CON MI ABUELO

EUA 2020. Dir. Tim Hill. Amb Robert de Niro i Oakes Fegley. Comèdia. El jove Peter es veu obligat a

abandonar la seva habitació quan el seu avi Ed, acabat d'enviudar, arriba a casa seva. Amb l'ajuda dels seus amics, Peter declara la guerra al seu avi per fer-li abandonar l'habitació, però Ed és molt tossut i no li ho posarà gens fàcil.

LA DONA IL-LEGAL

Espanya-República Txeca 2020. Dir. Ramon Tórmens. Amb Yolanda Sey, Gorka Lasiosa i Daniel Faraldo. Drama. Un advocat i una dona nigeriana atrapada en una xarxa de prostitució uneixen les seves forces per lluitar contra la corrupció del sistema de deportació de l'Estat espanyol.

LA VAMPIRA DE BARCELONA

Espanya 2020. Dir. Lluís Danés. Amb Roger Casamajor i Nora Navas. Thriller. A la Barcelona de principis del segle XX conviuen dues ciutats: una burgesa i modernista, l'altra sòrdida i bruta. La desaparició de la petita Teresa Guitart, filla d'una rica família, commou el país i la policia té ben aviat una sospitosa: Enriqueta Martí, coneguda com *La vampira*

del Raval. El periodista Sebastià Comas s'endinsarà en el laberint de carrers, bordells i secrets del barri del Raval, on sap que trobarà la veritat sobre les desaparicions i assassinats macabres de nens dels quals s'acusa la Vampira. Aviat descobrirà que allà s'amaga una elit disposada a ocultar els seus vicis a qualsevol preu.

NEIVA EN BENIDORM

Espanya 2020. Dir. Isabel Coixet. Amb Timothy Spall i Sarita Choudhury. Drama. Peter Riordan és un home solitari, maniàtic i metòdic, obsessionat pels fenòmens meteorològics. Quan li donen la jubilació anticipada al banc de Manchester en el qual ha treballat tota la seva vida decideix visitar el seu germà, Daniel, que viu a Benidorm. Quan arriba a la ciutat descobreix que el seu germà ha desaparegut i que era propietari d'un club de burlesc on treballa Alex, una misteriosa dona que exerceix una poderosa fascinació sobre ell. Peter i Alex intenten esbrinar què ha passat amb Daniel, ajudats per una policia obsessionada per la presència de Sylvia Plath als anys cinquanta a Benidorm.

OTRA VUELTA DE TUERCA

EUA 2020. Dir. Floria Sigismundi. Amb Mackenzie Davis, Finn Wolfhard i Brooklyn Prince. Terror. Una jove institutriu és contractada per un home que s'ha convertit en el tutor dels seus nebots després de les mort dels pares. Aviat descobrirà que tant els nens com la casa amaguen foscos secrets i les coses no són el que aparenten. Adaptació moderna de l'obra d'Henry James, *The Turn of the Screw*.

PARA TODA LA VIDA

EUA 2020. Dir. Marc Meyers. Amb Jessica Rothe i Harry Shum Jr.. Drama romàntic. Jenn Carter i Sol Chau estan enamorats, tenen tota la vida per davant i pensen casar-se d'aquí a uns mesos. Però al desembre, a Sol li diagnostiquen un càncer terminal, que trenca tots els seus plans, fent impossible que les noces se celebren a l'estiu. En una carrera contra rellotge, els amics i la família de la parella organitzen una

col·lecta per internet per recaptar fons i aconseguir que tinguin les noces somiades en tan sols dues setmanes. El seu gest deslliga una onada de generositat i preocupació entre un gran nombre de persones que decideixen celebrar amb ells el poder de l'amor. Mentrestant, la relació de Jenn i Sol es fa encara més profunda, recordant-nos que la força de l'amor veritable no té límits.

TERRA DE TELERS

Espanya 2020. Dir. Joan Frank Charansonnet. Amb Ramón Godina, Alba López i Montse Ribadellas. Drama. Julieta (1923), una nena de 6 anys, arriba juntament amb la seva família al lloc en el qual es desenvoluparà la seva nova vida, sobre un carro i amb un bagul com a únic equipatge. Els records d'una infància feliç, marcats per la industrialització, l'ànima d'una nena que es converteix en dona i la duresa de la guerra fins a la caiguda de la dictadura acompanyaran l'espectador durant més de 60 anys mostrant-li tots els camins que el destí li ofereix. Finalment els seus ulls madurs i savis es tancaran en l'únic lloc que ha conegut: la seva benvolguda Colònia.

CARTELLERA

CAMPRODON		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Casal Camprodoní	Las hijas del Reich	-	17.00 i 20.00	17.00 i 20.00	-
RIBES DE FRESE		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Catalunya	Fahrenheit 451 (1966)	-	19.00	-	-
RIPOLL		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Comtal	Terra de telers	19.30	-	17.00 i 19.30	19.30
TORELLÓ		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dijous
El Casal	Las niñas	-	-	-	19.30 (Cicle Gaudí)
VIC		Divendres	Dissabte i diumenge		De dilluns dijous
Sucre	La dona il·legal	19.40	13.40 (dg.) i 19.40		19.40
	Para toda la vida	17.50 i 19.40	16.05, 17.55 i 19.40		DI., dc. i dj.: 17.50 i 19.40 / dt.: 18.10 i 20.10
	Nieva en Benidorm	17.55 i 19.50	11.40 (dg.), 15.45, 17.55 i 19.30		17.55 i 19.50
	Nieva en Benidorm (VOSE)	-	-		19.30 (excepte dimarts)
	Terra de telers	17.50	17.25		17.50
	En guerra con mi abuelo	18.00 i 20.05	11.30 (dg.), 15.50, 17.40 i 20.05		18.00 i 20.05
	La vampira de Barcelona (cat.)	19.30	15.55 i 19.30		19.30
El verano que vivimos	18.00 i 19.35	11.35 (dg.), 15.45, 18.00 i 19.35		18.00 i 19.35	

El jinete del dragón	17.30	11.30 (dg.), 15.40 i 17.55	17.30
Érase una vez...	20.00	11.50 (dg.), 13.20 (dg.), 16.00 i 19.25	-
Sentimental	17.55 i 20.15	12.00 (dg.), 17.55 i 20.15	17.55 (excepte dimarts) i 20.15
Trolls 2: Gira Mundial	17.40	11.30 (dg.), 12.00 (dg.), 15.55 i 17.40	17.40
El Cascanueces 2020	-	-	18.30 (només dimarts)

VIC		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts
L'Atlàntida	El amor está en el agua	-	-	17.00 (Cineclub Xic)	-
	Tener y no tener	-	-	-	20.00 (Cineclub Vic)

CARDEDEU		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dijous
L'Esbarjo	Cardoterror XV	17.00	10.00	10.00	-
	Las niñas	-	-	-	20.00 (Cicle Gaudí)

LA GARRIGA		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns
Alhambra	Las brujas de Roald Dahl	18.00	16.00	16.00	-
	Regreso a Hope Gap	16.15	18.00	18.00 (VOSE)	16.30
	Terra de telers	20.00	20.00	12.00	18.15
	Sentimental	-	-	20.00	20.30

GRANOLLERS	De divendres a dijous (diumenge matinal)	
Ocine	Eso que tú me das	12.00 i 15.45
	El verano que vivimos	17.00 i 19.30 / 11.30, 15.45 i 18.00
	Trolls 2: Gira Mundial	11.15, 16.00 i 18.00
	Greenland: el último refugio	19.45
	Nieva en Benidorm	11.40, 15.45 i 18.00 / 20.00
	Ni de coña	20.10
	En guerra con mi abuelo	20.15 / 16.30 / 11.45, 17.45 i 19.40
	El cavaller del drac	11.15
	Para toda la vida	18.20 i 20.15 / 11.15 i 16.15
	Otra vuelta de tuerca	11.30, 16.15, 18.15 i 20.10
	Josep	18.15
	Akira	19.45
	El jinete del dragón	11.45, 16.00 i 17.45
	Terra de telers	19.30
	Volver a empezar	15.45
	Las brujas de Roald Dahl	12.00, 16.00 i 18.00
	La primera Navidad	11.30, 16.00 i 18.00
	La vampira de Barcelona (cat.)	20.00
	Jóvenes y brujas	11.30 i 16.00
	Érase una vez...	18.00
	Emma	19.45
Trolls 2: Gira Mundial	11.45 i 17.00	
Sentimental	18.45 i 20.20	

GRANOLLERS		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts
Cinema Edison	Regreso a Hope Gap	19.00 (VOSE)	18.00	19.00 (VOSE)	-
	Las niñas	-	-	-	20.00 (Cicle Gaudí)

SANT CELONI		Divendres	Dissabte i diumenge	De dilluns a dijous
Ocine	El jinete del dragón	17.45	12.15, 16.00 i 17.50	17.50
	El verano que vivimos	18.10 i 19.45	12.00, 15.45, 18.10 i 19.45	18.10 i 19.45
	En guerra con mi abuelo	17.50 i 20.10	12.20, 15.50, 17.50 i 20.10	17.50 i 20.10
	Eso que tú me das	20.30	20.30	20.30
	Las brujas de Roald Dahl	20.10	20.10	20.10
	Trolls 2: Gira Mundial	18.15	12.00, 16.00 i 18.15	18.15
	Akira	19.50	19.50	19.50
	La primera Navidad	18.00	12.15, 15.50 i 18.00	18.00

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret Valls

'La vampira de Barcelona'

De Lluís Danés

Malson caligaresc

Premi del públic en el 53è Festival de Cinema de Sitges, *La vampira de Barcelona*, de Lluís Danés, és una pel·lícula inspirada en la crònica negra barcelonina a través dels crims esgarrifosos atribuïts a Enriqueta Martí al barri del Raval a principis del segle XX. Aquesta història amb tics llegendaris s'explica, en bona part, a través de la figura d'un periodista, Sebastià Comas (Roger Casamajor), personatge torturat que arrossega alguns traumes i que s'ha d'injectar morfina per oblidar i dormir. Comas intentarà esbrinar la veritat de les acusacions sense contrastar dirigides a Enriqueta Martí, autèntic cap de turc, enmig de la psicosis col·lectiva sobre nens segrestats i assassinats.

Enriqueta Martí, anomenada *La vampira de Barcelona* –interpretada amb tot el dramatism possible per Nora Navas–, és una dona trastornada que apareix progressivament com la víctima propiciatòria d'una societat controlada pels seus poders fàctics en què el vertader monstre no seria la desgraciada Enriqueta sinó la societat en general. Un film de terror gòtic que es pot veure també com un film polític al posar en solfa la impunitat de les forces vives, des de la burgesia fins als jutges o la premsa sensacionalista, confabulats a construir un relat tendencios i estigmatitzador sobre una dona indefensa.

Aquest film conté una marcada petjada artística i ve farcida de recursos estètics que veuen

del cinema mut, l'expressionisme o altres modalitats expressives que evocuen les siluetes de les ombres xineses. Rodat en blanc i negre, majoritàriament, amb espurnes preciosistes i simbòliques del color vermell –la sang, el fanal·let d'un prostíbul o cors arrencats–. El color es farà omnipresent, però, en les seqüències barroques i asfixiants del prostíbul on van a parar, probablement, les nenes de famílies pobres desaparegudes dels carrers de Barcelona.

Reputadíssim escenògraf teatral, Lluís Danés aparca el documental –sovint centrat en la figura del músic Lluís Llach amb un treball tan destacat com *Llach, la revolta permanent* (2007)– i en el seu primer llargmetratge de ficció aporta un disseny artístic prodigiós que combina cinema i teatre atorgant a l'urbs de Barcelona uns contorns de malson caligaresc en què els decorats es fan presents de forma indissimulada.

Aconsegueix també traspuar el clima enrrit i víric d'un altre film paranoic com *M, el vampir de Düsseldorf* (1931, Fritz Lang) i es nodreix alhora de reminiscències escenogràfiques de *Casanova* (1976) de Fellini a través de l'ús de les màscares, elements circenses o la pantomima, on l'artifici es fa amo i senyor de la funció. Una esplèndida pel·lícula amb un repartiment d'altura en què destaquen, a part dels esmentats Roger Casamajor o Nora Navas, Bruna Cusí, Núria Prims, Francesc Orella, Albert Pla o Mario Gas.

OFERTA CULTURAL

V. Bigas / T. Terradas

Lluís Gavaldà canta a la carta a Sant Joan de les Abadesses

'Concert a la carta', amb Lluís Gavaldà. Teatre Centre de Sant Joan de les Abadesses. Dissabte, 12 de desembre, 20h. Dins del Cicle de Tardor de Sant Joan de les Abadesses, el cantant d'Els Pets Lluís Gavaldà i el seu teclista, Joan Pau Chaves, es remeten al repertori de la formació en aquest concert en format íntim on són els espectadors els que escullen les cançons que volen que interpretin.

Pi de la Serra, a la Garriga

Pi de la Serra + Èric Vinaixa. Festival Terra de Sons. Església de la Doma, de la Garriga. Dissabte, 12 de desembre, 12.00h.

Francesc Pi de la Serra i Èric Vinaixa seran els encarregats de tancar el festival Terra de Sons, organitzat per l'associació La Gatzara.

'36+1', a Tona i Calldetenes

'36+1', amb Maria Pla. Sala La Canal de Tona, divendres, 11 de desembre, 20.30h, i Teatre-Auditori de Calldetenes, dissabte, 12 de desembre, 20h.

Producció d'Inútils Mots en què Maria Pla escenifica 15 poemes de *36 poemes a partir del 36* de Ricard Creus, que es podrà veure divendres a Tona i dissabte a Calldetenes.

CINECLUB

CINECLUB VIC
15 de desembre, 20h
L'Atlàntida

'Tener y no tener'

EUA, 1944. Dir.: Howard Hawks. Harry Morgan lloga el seu vaixell a homes rics en una colònia francesa l'any 1940, sense involucrar-se en la lluita entre gaullistes i partidaris de Vichy. Quan s'arruïna accepta fer de gerent d'un hotel per pagar el bitllet d'avió a Marie. Tot un clàssic i un film magnífic on es desenvolupen moltes de les constants del cinema del seu director.

AC GRANOLLERS
11 i 13 de desembre, 19h
Cinema Edison
VO subtítulada

'Regreso a Hope Gap'

Regne Unit, 2019. Dir.: William Nicholson. Un jove viatja a un petit poble costaner prop dels espadats de Hope Gap per passar un cap de setmana amb els seus pares. Un cop allà, el seu pare li confessa la intenció de marxar de casa com més aviat millor i posar fi als seus 29 anys de matrimoni. A partir d'aquest moment, cadascun d'ells buscarà com refer la seva vida a la seva manera.

ALTER CINEMA
17 de desembre, 19.30h
Cinema El Casal,
Torelló

'Las niñas'

Espanya, 2020. Dir.: Pilar Palomero. La Cèlia, una nena d'11 anys que viu amb la seva mare a Saragossa, ha crescut sense qüestionar mai res d'allò que l'envolta. L'arribada de la Brisa a l'escola de monges on estudia i la seva nova amistat amb un grup de noies més grans que ella l'empenyen cap a una nova etapa de la seva vida: l'adolescència. Un viatge en l'Espanya de les Olimpíades i l'Expo de Sevilla.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1									■			
2							■					
3			■								■	
4								■				
5					■							
6	■									■		
7				■								■
8						■						
9		■							■			
10							■					
11			■								■	
12								■				
13					■							

HORIZONTALS: 1. Enquadrar només en cas de mèrit estètic. Tot sol no és gaire i quan són dos és lent / 2. Xerrac ideal per fer música folk. Porta un trosset de Van Gogh que li toqui l'aire / 3. Enduro Júnior. Brodin en relleu per la part posterior. Surt dos cops a cada anunci / 4. Bellugat (sí, sí, sí, ha estat bellugat) del seu estat de repòs. Ella, solta, tampoc és gaire / 5. Prou enrabiada per posar fi al triumvirat. Es refereix als lòculs, no al testimoni / 6. Aferrissat, com molts discursos del diputat. Als marges de la llei / 7. Un francès idiota al mig de la carretera. Estil del mobiliari imperant / 8. És a l'Albert Om com als verns la Verneda. Parelles de notes que duren com tres / 9. Goita, ja torna a sortir. Com si fos lineal. Versió Jurídicament Única / 10. Un clatellot a cal boter. De l'ili / 11. Als marges de la iell. Xisclant de dolor a l'ambulància. Triple no mortal al carrer / 12. Escampadissa de tènies (aquesta sí, mortal). Quan s'obre ja tenim pel·lícula / 13. Punta de la planta. Proporcionaven felicitat abans de la invenció de les amfetamines.

VERTICALS: 1. Establiment d'una espècie en una àrea, sempre que sigui grega. Desperta les ires contra la Conxita / 2. Càrrec que porta inclosa la culpabilitat. És ella mateixa, la de taronja, sempre que tiri amunt / 3. Extrems del Manchester. Columneta del mig del portal gòtic de la catedral de Maine. Nevera mentidera / 4. Gàbies de fusta per protegir els plançons vegetals (i els carnots?). El papa i la mama segons el fill / 5. Refracció del sol al paraigüer. Feia ballar el mico Amedeo / 6. Núvols per amuntegament. Herba que deixa els ateus descol·locats / 7. Al capdamunt. Escombrada de cartes gràcies a l'atot. Del llac Victòria amunt fins al Caire / 8. El tros més dur de la processó. Boira que enfosqueix el cervell. Una mica d'imaginació / 9. Atribueixes fama de pecadores reincidents. Lents per falta d'energia / 10. Uns hi fan el brou i altres se n'enduen la botifarra. Jaquetes tan llargues que no toques de peus a terra / 11. Jo quan faig el pi. Més boira, però ara per culpa de la xafogor. Article en flor / 12. Qui el fot millor és un hispànic insular. És al sucre com al gas el gos.

SUDOKUS

AMIC

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

						7		
7		4	6	9	1		5	8
	5				8	2	6	
			8		2			
	8			6			3	
4	3						2	6
		8			6			4
		7		4		5	8	3
3							9	

Dificultat: difícil

	9		3					6
							7	
					7			8
		2		8		3		
	3		6	5	4	2	8	7
	8						4	
	2	6						1
5				3		7	9	4
3	7				5	8		

SOLUCIONS

3	4	1	7	8	5	6	9	2
2	6	7	1	4	9	5	8	3
5	9	8	3	2	6	1	7	4
4	3	5	9	1	7	8	2	6
1	8	2	5	6	4	9	3	7
6	7	9	8	3	2	4	1	5
9	5	3	4	7	8	2	6	1
7	2	4	6	9	1	3	5	8
8	1	6	2	5	3	7	4	9

Dificultat: mitjana

3	7	9	4	1	5	8	6	2
5	1	8	2	3	6	7	9	4
4	2	6	9	7	8	5	3	1
7	8	5	1	2	3	6	4	9
9	3	1	6	5	4	2	8	7
6	4	2	7	8	9	3	1	5
1	6	3	5	9	7	4	2	8
2	5	4	8	6	1	9	7	3
8	9	7	3	4	2	1	5	6

Dificultat: difícil

A	P	E	X	A	N	X	E	A	P	S	O	S
O	N	I	A	S	I	T	E	L	O			
R												
C	A	L	B	O	T	I	L	L	I	A	C	
N	L	I	N	E	A	R	V	J	U			
S	O	M	E	D	A	D	O	S	E	T	S	
C	O	N	E	L	I							
I	L											
I	R	A	T	L	O	C	U	L	A	R		
A	S	O	M	O	G	U	T	P	O	C	A	
E	J	N	I	M	A	C	E	R	N			
C	A	R	A	U	O	R	E	J	A			
E	M	A	R	C	A	R	P	O	C			

**Tota la
informació
de la comarca
al teu abast**

El periodisme que t'acompanya

EL 9 NOU.CAT

9MAGAZIN.CAT

